

Sz. P.
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny

Szanowny Panie Ministrze,

W imieniu Fundacji Dajemy Dzieciom Się zwracam się z uprzejmą prośbą o podjęcie odpowiednich działań zmierzających do zlikwidowania obserwowanej przez Fundację niezgodnej z prawem praktyki polegającej na odczytywaniu złożonych zeznań i odbieraniu podpisu na protokole od małoletniego świadka przesłuchiwanego w trybie art. 185a albo 185b kodeksu postępowania karnego.

W zainteresowaniu Fundacji od wielu lat pozostaje zagadnienie warunków oraz trybu w jakim przesłuchiwane są małoletnie ofiary oraz świadkowie przestępstw. W tym obszarze Fundacja podjęła oraz podejmuje wiele działań lobbingowych, a także edukacyjnych zmierzających do poprawy sytuacji małoletnich świadków.

Z obserwacji Fundacji, uzyskiwanych m.in. poprzez prowadzenie w Centrum Pomocy Dzieciom im. Ireny Kornatowskiej Przyjaznego Pokoju Przesłuchań Dzieci, konsultacji z rodzicami dzieci krzywdzonymi oraz kontaktu z profesjonalistami z całej Polski, wynika, że osoby uczestniczące w przesłuchaniach dzieci prowadzonych w tzw. przyjaznym trybie odczytują małoletnim złożone przez nich zeznania oraz odbierają od nich podpis na protokole przesłuchania. Fundacji znane są przypadki gdy np. 9-letniej ofierze przestępstwa zgwałcenia odczytywane były złożone przez nią uprzednio obszernie zeznania w zakresie wykorzystania seksualnego.

Wskazane sytuacje stanowią wadliwą praktykę, niezgodną z regulacjami kodeksu postępowania karnego oraz założeniami przyjaznego trybu przesłuchiwania dzieci.

Należy mieć na uwadze, że przesłuchanie dzieci przewidziane w trybie art. 185a albo 185b kodeksu postępowania karnego prowadzone jest na posiedzeniu sądu. Unormowanie to wskazuje, że w odniesieniu do cech oraz sposobu sporządzenia protokołu będzie miał zastosowanie art. 149 § 1 kodeksu postępowania karnego, zgodnie z którym „*protokół rozprawy oraz posiedzenia podpisują niezwłocznie przewodniczący i protokolant*”. Zauważyć także należy, że zgodnie z art. 147 § 2a oraz 185a § 3 kodeksu postępowania karnego przesłuchanie dziecka jest nagrywane, a na rozprawie głównej

odtwarza się sporządzony zapis obrazu i dźwięku przesłuchania oraz odczytuje się protokół przesłuchania.

Powyższe unormowania prawne stanowią konsekwencje zamierzeń ustawodawcy w zakresie zapewnienia dziecku, ofierze i świadkowi przestępstwa, przyjaznych oraz bezpiecznych warunków przesłuchania.

W doktrynie oraz orzecznictwie od wielu lat podkreśla się, że „ (...)przepis art. 185a k.p.k. jest normą o charakterze gwarancyjnym, lecz jego funkcjonowanie nie wiąże się z zabezpieczeniem interesów procesowych oskarżonego, ale z koniecznością ochrony psychiki małoletnich pokrzywdzonych i zapobiegania ich wtórnej wiktylizacji(...)” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2016 r., sygn. III Kk 187/15) a także, że „(...)w art. 185a k.p.k. ustawodawca jednoznacznie określił zarówno zasady ochrony świadka pokrzywdzonego przestępstwami wymienionymi w tym przepisie, który w chwili przesłuchania nie ukończył 15 lat - przed powtórą wiktylizacją, jak i jej granice, uwzględniając przy tym obowiązek dotarcia do prawdy oraz konieczność zapewnienia podstawowych uprawnień do realizowania obrony przez oskarżonego(...)” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2010 r., sygn. I KZP 21/10).

Regulacje prawne bezsprzecznie gwarantują więc dziecku ochronę przed ponownym kontaktem z trudnymi, traumatycznymi wydarzeniami oraz treściami. Odczytywanie dziecku złożonych przez niego zeznań oraz odbieranie podpisu na protokole przesłuchania stanowi przejaw wtórnej traumatyzacji dziecka.

Działając w celu ochrony małoletnich ofiar i świadków przestępstw zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Ministra o uwrażliwienie prezesów sądów, a za ich pośrednictwem przewodniczących wydziałów i sędziów, o właściwym sposobie sporządzania protokołów z czynności przesłuchania świadka prowadzonego w trybie art. 185a albo 185b kodeksu postępowania karnego.

Z wyrazami szacunku,

Monika Sajkowska

Prezes Zarządu Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę